

Saaja: Uuden Jyväskylän järjestelytoimikunta, sivistys- sekä talous- ja investointityöryhmä
Lähettäjä: Palokan alueen asukkaat
Asia: **Palokan alueen lukio, ylä- ja alakoulujärjestelyt**

Me Jyväskylän maalaiskunnan ja erityisesti Palokan alueen asukkaat olemme tyrmistyneinä seuranneet Uuden Jyväskylän tulevia koulujärjestelyjä. Toivomme todella, että kuulemamme asiat ovat vain keskustelun pohjaksi tehtyjä, eivätkä lopullisia päätöksiä. Ainoa julkisuudessa esillä ollut ehdotus lukioverkoston uudistamisesta on järjestelytoimikunnan palkkaaman konsultin tekemä, ja siinä ehdotetaan kahden maalaiskunnassa olevan lukion (Palokan ja Vaajakosken) lakkauttamista ja oppilaiden siirtämistä Viitaniemeen valmistuvaan suurlukioon.

Me allekirjoittaneet vastustamme esitystä Palokan lukion lakkauttamisesta seuraavassa luetelluista syistä. Perustelemme syitä tarkemmin tämän vetoamuksen liitteessä ja esitämme siellä myös vaihtoehtoisia järjestelyjä tilanteen ratkaisemiseksi. Ehdotamme, että päättäjät harkitsevat vakavasti näitä vaihtoehtoisia järjestelyjä.

- Lukioita ehdotetaan lakkautettavaksi alueilta, jotka ovat sekä väestöennusteiden että jo tehtyjen kaavoituspäätösten mukaan Jyvässeudun suurimpia kasvualueita. On vaikea kuvitella syitä, joilla näin selkeä peruste lukion säilyttämiselle voitaisiin ohittaa. Päinvastoin: tiedot tulevasta väestökehityksestä antavat aihetta investoida vielä nykyistä enemmän mm. Palokan koulurakentamiseen.
- Muutoksesta aiheutuu huomattavia taloudellisia lisäkustannuksia palokkalaisille lukiolaisille ja heidän perheilleen, kun kouluun täytyy kulkea busseilla tai autoilla.
- Maalaiskuntalaiset lukiolaiset joutuvat eriarvoiseen asemaan kaupunkilaisiin verrattuna koulumatkaan hukkaantuvan ajan takia. Jo yksi tunti ylimääräistä koulumatkaa päivässä (=190 h/vuosi) merkitsee noin 24 kahdeksantuntista päivää oppilasta kohti.
- Muutos sotii kaikkia kestävän kehityksen periaatteita vastaan, koska se lisää liikennettä ja ruuhkia ja sitä kautta saastumista.
- Muutos vähentää välillisesti ja välittömästi nuorten päivittäisen liikunnan määrää. Jos huoli nykynuorten fyysisen kunnon huononemisesta otetaan tosissaan, tällaisiin hyötyliikuntaa automaattisesti vähentäviin ratkaisuihin ei pitäisi ryhtyä.
- Jo edellä esitetyt asiat antavat aihetta olettaa, että nykyisen esityksen kustannuslaskelmat eivät ota huomioon kaikkia todellisia kustannuksia eri osapuolille. Lisäksi niistä puuttuvat arvioit erilaisten ratkaisujen vaikutuksista verokertymiin ja sitä kautta tuleviin säästöihin.
- Monista opetuksellisista syistä johtuen suunniteltu Viitaniemen mammuttilukio on epätoivottava. Oppimisoingelmat, syrjäytymisen vaara, järjestyshäiriöt ym. ovat suuremmat, koska suurissa joukoissa yksilöt ja heidän tarpeensa ja ongelmansa jäävät helpommin huomaamatta kuin pienemmässä lukiossa, jossa on edes mahdollisuus oppia tuntemaan toisensa.

Ehdotuksemme lyhyesti:

- Alueelliset lukiot, mm. Palokan lukio/kansalaisopisto/kirjastorakennuksen kiirehtiminen.
- Palokkaan lisäksi järkevän kokoiset yksiköt yläkouluille.
- Rakennetaan riittävästi terveitä ja riittävän lähellä asukkaita olevia alakouluja ja päiväkotia.

Lopuksi me allekirjoittaneet tuomme esille vakavan huolestumme tavasta, jolla lukioverkkoasiaa on tähän mennessä valmisteltu: se on ollut epädemokraattista ja läpinäkymätöntä. On käsittämätöntä, että asiaan palkatulta konsultilta saadaan tai pyydetään vain yksi ehdotus. Normaaliin tapaan analysoitaisiin aidosti ja monipuolisesti erilaisia vaihtoehtoja, sekä niiden etuja ja haittoja erilaisista näkökohdista lähtien. Yhtä käsittämätöntä on se, ettei suunnittelussa ole heti alusta pitäen otettu huomioon pedagogisia seikkoja, vaikka kysymys on koulujärjestelmän suunnittelusta. Jyväskylän maalaiskunnan valtuusto hyväksyi aikanaan ajatuksen lukioverkoston uudelleen suunnittelusta, mutta ei varmasti tarkoittanut tällä päätöksellään sitä, että kolmesta maalaiskunnan lukiosta lakkautettaisiin kaksi suurinta. Tätä osoittaa jo sen päätös Palokan lukion/kansalaisopiston/kirjaston uudisrakennuksen tekemisestä, joka nyttemmin on uusissa hallintorakenteissa torpedoitu. Toivottavasti lukioverkon tähänastinen suunnittelutapa ei tule toistumaan Jyväskylässä, sillä se ei todellakaan edistä eri alueiden välistä yhteistoimintaa ja yhteishenkeä.

Allekirjoitukset kääntöpuolella.

Palokassa ____8.2008

Allekirjoitus:

Nimen selvennys

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

7. _____

8. _____

9. _____

10. _____

11. _____

12. _____

13. _____

14. _____

15. _____

16. _____

17. _____

18. _____

19. _____

20. _____

Lukio-vetoimuksen liiteosa

Maalaiskunnan alueella on perinteisesti voinut käydä lukiota kolmessa taajamassa. Näin kukin maalaiskunnan lukiolainen on voinut valita itselleen koulun, jonne on kohtuullinen koulumatka. Tällöin koulumatkaan kulunut aika ei ole tarpeettomasti pidentänyt koulupäivää. Lisäksi suurin osa oppilaista on voinut tehdä koulumatkan kestävän kehityksen mukaisesti jalan tai polkupyörällä.

Järjestelytoimikunta ehdottaa nyt kahden kunnan alueella olevan lukion lakkauttamista. Tämä eriarvoistaa uuden kunnan asukkaita asuinpaikan perusteella törkeällä tavalla. Säästöjen nimissä joitakin palveluja tulee voida yhdistää, mutta siitä aiheutuvat haitat eivät saa koskea yksipuolisesti ihmisiä sen perusteella, minkä alueen he ovat aikanaan asuinkunnakseen valinneet. Nyt esitetystä ratkaisusta maalaiskunnasta tulevien lukiolaisten koulupäivä on merkittävästi pidempi kuin kaupunkilaisten. Lisäksi siirtyminen pidentyneiden etäisyyksien takia tulee suorittaa moottoriajoneuvoilla, mikä on kestävän kehityksen vastaista. Jos kaikki maalaiskunnan lukiolaiset käyttäisivät julkisia kulkuneuvoja, merkitsisi tämä nykyisillä bussilipun/polttoaineen hinnoilla 5 miljoonan euron kuluerää maalaiskunnan asukkaille seuraavan 20 vuoden aikana. Tämä on puolet kunnollisen koulurakennuksen hinnasta savuna taivaalle!

Palokan alue on selvitysmiehenkin mukaan asukasluvultaan voimakkaasti kasvava keskus. Nyt Palokan yläkoulussa on liki 600 oppilasta ja määrän odotetaan vielä nousevan seuraavan 10 vuoden aikana. Tällaisenaankin koulu on oppilasmäärältään jo liian suuri. Nyt tehtävien ratkaisujen tulee edustaa kestäviä periaatteita pitkälläkin aikavälillä. Ilman kaavoitettuja asuinalueitaankin Palokan alakoulujen kapasiteetti on jo ääri rajoillaan. Palokan alueelta puuttuvat myös kunnolliset liikunta- ja kerhotilat.

Ehdotammekin, että järjestelytoimikunta ja työryhmät harkitsevat vakavasti seuraavan suuntaista ratkaisua:

- Palokkaan suunniteltu lukio/kansalaisopisto/kirjastorakennus toteutetaan suunnitelman mukaisesti. Näin saadaan kohtuullisessa ajassa Palokkaan 450 oppilaspaikkaa lisää. Aluksi Palokan lukio toimii tiloissa n. 250 oppilaan lukiona, mutta kasvaa yli 300 oppilaan lukioksi. Samalla lukiorakennus voi toimia yläkoulun väistötilana yläkoulun uudisrakentamisen aikana.
- Vanha Palokan koulukeskus puretaan ja sen tilalle rakennetaan n. 500 oppilaan yläkoulu. Koulurakennuksen tiloihin tehdään sarjapeleihin riittävä liikuntahalli, joka koulukäytössä saadaan riittämään oman koulun lisäksi viereisen lukion tarpeisiin. Tarvittaessa Jokelan koulun 6.- ja mahdollisesti 5.-luokkalaisia siirretään uuden yläkoulun tiloihin.
- Euromarketin läheisyyteen rakennetaan toinen n. 300–400 oppilaan yläaste palvelemaan Palokan länsipuolen/Mannilan asukkaita. Näin saadaan koulujen oppilaskoot pidetyksi järkevissä mittasuhteissa.
- Tyypypälän alakoulu rakennetaan uudelleen ja sinne sijoitetaan alakoulun lisäksi päiväkotia ja erityisesti esikoulu. Tyypypälän kouluun tulee oppilaita myös entisen rajan itäpuolelta.

Toisena vaihtoehtona Palokan lukio ja Palokan pienennetty yläaste voisivat jatkaa yhteisissä tiloissa (uudisrakennus). Muut rakennukset ovat kuten edellä. Tämän vaihtoehdon huonompana puolena on se, että yläasteen/lukion uudisrakentamisen ajaksi ei ole hyviä väistötiloja. Lisäksi ratkaisu ei anna niin paljoa joustavuutta jatkossa tilojen käytön suhteen.

Esittämillämme järjestelyillä Jyväskylällä olisi mahdollisuus säilyä arvostettuna koulukaupunkina. Toimikunnan ehdotuksen mukaisilla jättilukioilla Jyväskylä olisi epäilemättä tunnettu koulukaupunki - mutta lähinnä siitä, että, syrjäytyneiden määrä ylittäisi maan keskiarvot. Tavoitteenahan pitää olla koulukaupungin kunnollisen maineen mukaisesti pedagogisestikin pitkälle kestävä ratkaisu!

Järjestelytoimikunta on laskenut koulurakennusten kustannuksia varsin yksipuolisesti. Esimerkiksi 10 miljoonaa euroa maksava rakennus tuottaa kuitenkin merkittävän osan hinnastaan takaisin kaupungille verotuloina. Lisäksi Viitaniemen saneeraus lukiokäyttöön on aliarvioitu kustannusvaikutuksiltaan. Samoin Jyväskylän alueella on rakennustoiminta vähäistä ja rakennusväkeä on työttömänä. Siksi alueelle tarvittaisiin rakennustoimintaa.

Kahden vaihtoehdon vertailua kootusti

Perusajatus on, että ison lukion ainoana perusteena näyttää olevan lyhytaikaisesti lasketut investointikustannukset. Juuri taloudellisia arvoja enempiä ei ison lukion eduksi jääkään. Opettajakustannuksiin pitää laskea oppilaslukuja, ei koulujen määrää. Tällöin yhden ison tai useamman pienen koulun tapauksessa opettajamäärät ovat suurin piirtein samat. Pedagogisesti liian isot yksiköt eivät ole hyviä.

"Jättilukio" Viitaniemessä (n. 1000–1200 oppilasta)

- + Investointikustannukset ovat aluksi pienemmät.
- + Paremmat mahdollisuudet tarjota erikoiskursseja.
- + Tarpeeksi isolla luokkakoolla saatetaan säästää opettajakustannuksissa :-)
- Tiloja joudutaan joka tapauksessa saneeraamaan lukiokäyttöä varten, mistä seuraa kustannuksia.
- Vanhemmat joutuisivat merkittävällä tavalla subventoimaan sijoitusta matkakustannusten muodossa.
- Maalaiskuntalaiset ovat eriarvoisessa asemassa pidemmän koulupäivän johdosta.
- Muutos vähentää liikuntaa sekä suoraan että epäsuorasti. Suoraan siten, että päivittäinen kävelymatka bussipysäkillä on useimmille lukiolaisille lyhyempi kuin kävely/pyörämatka Palokan lukioon. Ero on tietysti vieläkin suurempi niillä, jotka nousevat oman auton kyytiin kotipihastaan. Epäsuorasti liikuntaa vähentää se että kaikki bussissa/autossa istuttu koulumatka-aika on pois jostakin muusta, esimerkiksi liikunnasta vapaa-ajalla.
- Isossa koulussa oppilaiden ongelmia (kuten syrjäytymistä ja yksinäisyyttä) on vaikeampaa havaita - seurauksena psyykkisten ongelmien lisääntyminen.
- Esimerkiksi opintojen ohjaajat eivät saa henkilökohtaista kontaktia kaikkien oppilaiden kanssa
- Väestöryhmien "lokeroituminen" kun ollaan tekemisissä vaan muutaman vuoden ikähaarukassa olevien kanssa (1200 16–18 vuotiasta jättikampuksella).
- Ruokailujen järjestäminen on hankalaa.
- Liikuntatilojen ongelmat.
- Ylioppilaskirjoitusten ongelmat.
- Ei tiloja joissa koko koulu voi kokoontua => ei yhteishenkeä.
- Suuressa lukiossa on käytännön syistä vaikeaa, ellei mahdollonta, järjestää toimintaa, jolla luodaan ryhmähenkeä esim. kaikille uusille oppilaille.
- Viitaniemi ei sittenkään ole ydinkaupunkia, joten sieltä on "pitkä matka kaikkialle", myös sujuvia/normaaleja liikenneyhteyksiä ajatellen.
- "Saneeratut" tilat. Kuka takaa toimivuuden?
- Muutoksen yhteydessä heitetään hukkaan koko se suunnittelu-/valmistelutyö, joka on tehty Palokan uuden lukio/kansalaisopisto/kirjastorakennuksen eteen. Lisäksi muutoksen tullessa kansalaisopiston tilojen ja kirjaston tilojen saaminen Palokkaan viivästyy edelleen yli vuoden aikataulusta josta jo nyt ollaan 10 vuotta jäljessä!
- Miksei osaa Jyväskylän Lyseon toimintoja ole ehdotettu siirrettäväksi uuteen lukioon? Pienentämällä Lyseon saneerausta säästettäisiin miljoonia!
- Kannattaako kaikkia munia laittaa samaan koriin? Koulujen kanssa on Jyväseudulla paljon ongelmia. Entä jos tämän kokoisessa koulussa tulee terveysongelmia. Mihin koulu voi väistää?
- Myöskään kaksoistutkinnon merkitystä ei saa ylikorostaa, se koskee kuitenkin verraten pientä väestöryhmää (alle 7 % keskiasteen koulutuksen ikäryhmästä). Tällaisten argumenttien perusteella ei saa rangaista varsinaiseen lukiotyöhön keskittyviä. Lisäksi kaksoistutkinnon suorittajat vievät usein koulutuspaikan sellaiselta, joka sitä todella haluaisi.
- Palokan lukion nykyinen pienentyminen johtuu paljolti siitä, että koulutilojen sisäilmaongelmat ovat johtaneet oppilaiden pakolliseen hakeutumiseen muihin kouluihin. Esimerkiksi viime keväänä yli 80 % 9.-luokkalaisista kärsi sisäilmaongelmista.

Alueelliset lukiot: (300–400 oppilasta)

- + Oppilaat liikkuvat pääsääntöisesti lihasvoimalla.
- + Jos sisäliikuntatilojen puute onkin Palokan ongelma, niin sen sijaan ulkoilumaastot (hiihto, pururata, suunnistus yms.) ovat hienot ja lähellä kouluja.
- + Opettajat oppivat tuntemaan oppilaat.
- + Jos läheinen fyysinen yhteys yläkouluun, voi olla yhteisvirkoja.
- + Ruokailut ja liikunta mahdollista järjestää ilman erikoisjärjestelyjä.
- + Koulu mahtuu kirjoittamaan omaan liikuntasaliin, samoin juhlat.
- + Huolella tehty uusi rakennus on turvallinen ympäristö.
- + Palokan lukio/kansalaisopisto/kirjastorakennus on jo piirustuksia myöten valmiiksi suunniteltu. Näin Palokka saisi kovasti kaipaamiaan tiloja siedettävässä aikataulussa.
- Näennäisesti isommat investoinnit => osa saadaan takaisin verotuloina materiaaleista ja rakennustyövoimasta.
- Ei niin hyvät mahdollisuudet erikoiskursseihin
 - ⇒ 300–400 oppilaan kokoisessa lukiossa jo päästään kuitenkin kohtuullisiin ryhmäkokoisiin yleisimmissä erikoiskursseissa.
 - ⇒ nykytekniikka avuksi, videokurssit, etäopetus muuten (toki osa puolesta, osa vastaan)
 - ⇒ erikoiskurssi-iltapäivät => 1 matkustuspäivä/viikko on halvempi kuin 5/viikko. Tai erikoiskurssijaksot toisessa koulussa
 - ⇒ Erikoisia yhdistelmiä tai kaksoistutkintoa suorittavien on mahdollista mennä vastaavaan lukioon. Uudessa koulupiirissä paikkoja riittää ja valinnan mahdollisuus on suurempi.
- Tarvitaan enemmän rehtoreita.
 - ⇒ Voidaan hoitaa yhteisrehtoreilla ja rehtoreiden roolia muuttamalla.